UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

E ante S

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

gnificatione actiua poſuit cū ait. Quiſquis me erubuerit co-
ram hominibus: erubeſcam eum corā patre meo.

Eruca. pe. pro. ſi apuleo. credit͛ ab herēdo venit. quoniā rebus
quas occupat tenacit͛ ihereat. Vel alijs magis ſine. h. ⁊ ſine
diphthōgo ſcribi placet: ⁊ a rodēdo deduci. eſt aūt gen⁹ ver
mis. Cāpę alio noīe: q̄ in olex folia repit abroditq; p̄ſertim
braſſicas. Col. li. xij. vbi vo apricis regionibus poſt pluuias
noxia icēſſerūt aialia q̄ a nobis appellāt͛ erucę. ħce aūt cāpę
noīantur: vl̄ manu colligi debēt vel matutinis tp̄ibus fruti-
cęs olerū cōcuti. Sic enī dum adhuc torpēt nocturno frigo-
re ſi deciderint nō amplius in ſuperiorē p̄tē prepūt. Eſt ēt
Eruca herba q̄dā virtutis callidę dicta ſit͛ q̄ erodat. Nam
beſtiolas oēs corpori innaſcentes erodit: venereq; excitat.
Ouid. de reme. Nec min⁹ erucas iubeo vitare ſalaces. Col.
Excitet vt veneri tardos eruca maritos. Sūt qui erucā dici
velint q̄ vrat: Naꝫ linguā pungit. ⁊ ſanguinem exurit vt ſit
eruca quaſi vruca. u. i. e. verſa Aut q̄ fortaſſe dicta ſit ab eſu
hoc eſt ab edēdo. Et cū principio eſſet eſuca: poſtea cōmuta-
tione litterę facta eſt eruca vt ex valeſio Valerius.

Eructo. as. ex e ⁊ ructo. q̄d eſt frequētatiuū verbi Erugo. is. Iu
ue. poſuit exēplū de Ructo. Si bene ructauit. ſi recte minxit
amicus. De Eructo hiero. Eructauit cor meū verbū bonuꝫ
Eſt ⁊ ructor in eadē ſignificatione. Hora. hic dum ſublimis
verſus ructat͛ ⁊ errat. ructo aūt a rugo. is. xi. ctū. vn̄ Ructus
a ructo quoq; fit ructito aliud frequētatiuū. Col. li. vij. d̄ bo
ue ęgrotante ſic inq̄t. Gemitus exprimit: locoq; ſtare nō pati
tur ſępe decūbere ⁊ ructitare cępit: caudāq; crebrius agere.
Dr̄ ⁊ ructuo. as. ⁊ ructor. Hic a Sidonio dicta eſt ructuario
eſculēta. Ex quo eructuo. Aug. Illi audiūt tanq̄ verbū eru-
ctuatū: illi tāq̄ ſciaꝫ annūciatā. Quod enī ructuat͛: p̄ntib⁹ ru
ctuat͛. Eſt āt eructare p̄prie extra ructū mittere q̄uis ad alia
trāſferat͛. Col. li. ix. Neq; ipſuꝫ viuariū replet͛ ꝯgerie quam
tēpeſtatib⁹ eructat pelagi violentia. Eſt ⁊ irructo. Plau. in
pſeu. quid tu malum ergo in os mihi ebrius eructas.

Erudio. is. penultima correpta. ſignificat ex rudi doctum facio
Hinc eruditio pro doctrina.

Erudio as. pe. cor. ab. e. ⁊ rudero. rudero vo a rud⁹ eris. Et ſūt
rudera purgamēta. puta cęmētū lapides confracti arena calx
et hm̄oi ex ruinis congeſtā. hinc ruderat⁹ ager q̄ veterū ędi-
ficiox materia ſcatet. Eruderare itaq; ē purgare ⁊ rudus ex
iacere. Ambro. de obitu Theo. ſed Iſaach obſtructos ab alie
nigenis puteos eruderauit: nec latere aquam paſſus eſt.

Erugo. Vide ſupra in dictione Aerugo.

Erumna. vide in dictione Aerumna.

Erunco. as. vide ſupra in dictione Aberunco.

Eruo. is extraho. Lactā. li. ij. Ipſe ſibi oculos eruat: vt oēs cęci
ſint. Interdum eruere eſt in totum deſtruere. Idem lib. vij.
eruentur funditus ciuitates.

Eruum genus pabuli ſeu leguminis. Col. Eruum lętatur loco
macro nec humido q̄r luxuria plerunq; corrūpitur. Dictum
eruum ab eruendo. Carpitur enim ⁊ manu vellitur.

Eruilia. idem q̄ eruum. Col. ſar ſena putat agros ſtercorari lu-
pino faba vicia eruilia lente cicercula piſo.

Eryngion herba aculeatę mordacitatis ſpinoſa veluti cardu-
us. ſatiua in cibis probatur radice tm̄ quę melle cynamomo
⁊ cariophilo condita guſtui non iniucunda eſt.

Erythace apum cibus dū operantur: quā alij ſandaracā. alij ce-
rinthū nomiant. Hic ſępe fauox inanitatibus inuenit͛ ſepo-
ſitus ſaporis amari. Var. Erythaen vocāt qua fauos extre
mos inter ſe conglutinant. Erythace a coloris rubedine dici
tur. grece enim ερθημα rubor appellatur.

Erythacus. auis hyeme d̄r phenicurus ęſtatate. quaꝫ vulgo pe-
ctus rubeum vocant απο του ερυτραι νομαι hoc eſt a
rubeſcendo ερυθακος phenicurus vo q̄ caudam rubeā ha
beat. phenix purpureum ſignificat ουρα cauda eſt.

Erythreon rubrum dicitur. Col. lib. viij. Nec min⁹ aſia rutilos
quos vocat ερυθρεους hoc noīe pſei ⁊ Andromachę pater
vocatus fuit. A quo teſte Solino non ſolum ab arenarū co-
lore mare id vocatum fuit. quod rubrum dicimus.

Erythrę ciuitas aſię non longe a chio. ex qua Sibylla fuit quaꝫ
numine afflatam crediderunt. Antiqua ſane mulier ⁊ diui-
natrix: ⁊ tempore Alexandri.

Erythea inſula Geryonis regia in mari gaditano. In ea tanta
aeris benignitas fertur vt hoīes pariat pene imortales. ha-
buit ēt canem geriones: de quo fratre cerberi ita ſcribit Iuli
us pollux lib. v. γνωριμος οδε γηρυονου κυνοτας
βους φυλατρων αδελφος κυτου κερβερου ανιρε
θη δευφη μακλεους

Eryx nomen montis in ſicilia: ⁊ nomen ciuitatis in eo ſite in tē
plum Veneri ꝯſtruxit. Eryx filius eius: Ouid. Sed dea nec
patitur ſic ad ſua munera cogi Colle ſub vmbroſo quam te
net altus eryx. Pōpo. Mōtiuꝫ eryx maxime memoratur ob
delubrum Veneris. Unde venus erycina dicta eſt. Quicq̄d
geminas erycina meos ſine fine dolores.

E ante S

Eſau. nomē filij Iſaach: q̄ ⁊ eodem. hoc eſt rufus. ⁊ Seir. quod
pilosum ſignificat appellatus ē.

Eſca cibus qui datur hominibus animalibuſq;. Et eſca eſt que
datur auibus piſcibuſue ad decipiendum a quo fit Ineſco
as. ⁊ Eſcarius. ⁊ eſculentus: adiectiua. ⁊ Eſito.

Eſcarius. a. um. quod ad eſcam pertinet. vt eſcaria vaſa. Ply.
Ad eſcaria vaſa totum rubens vitrum non tranſlucens. Eſ-
caria menſa in qua homines epulantur.

Eſculentus. a. um. quod ad edendum pertinet. Ply. li. x. Accipi
tres totius maſſilię humi fętificāt: nihil eſculenti rapere vn
q̄ ex funex ferculis. Hiero. ad Euſt. Poſuit eſculentior pro
delicatiori cum ait. Quod ſi volueris reſpōdere te nobili ſtir
pe generatum ſemper in delicijs: ſemper in plumis non poſ
ſe a vino ⁊ eſculentioribus cibis abſtinere: nec his legibus
viuere deſtrictius. Reſpondebo. Viue ergo lege tua.

Eſculus: arbor glādifera. q̄ veteres ex eius fructu eſcā ſumerēt

Eſito as. penultima correpta. frequentatiuuꝫ eſt a ſupino eſum
formatum. Gel. Videtur autem de Ciamo non eſitato cū er
roris fuiſſe. ſcribitur per ę.

Eſchon. ciuitas Seon regis amorrheorum in terra Galaad.

Eſſeda pe. cor. vehicula gallox britānorumq; apud belgas pri-
mo reperta. Et p̄prie Eſſedū in equo. ſicut ſtaticulū in vehi-
culo. petoritum in mula ē. ſirius de Aſturcone. Aut molli pa
cata celer trahit aſſeda collo. Cōfundunt͛ tm̄ h̄. Sue. in clau.
ſolitus in geſtatorio ludere: ita eſſedo alueoq; adaptatis ne
luſus confunderetur. Hinc eſſedarij qui eſſeda regunt.

Eſſedones: ſunt aſiaticorū ſcythax populi quibus teſte herod.
li. iiij. hiſt. mos. eſt parentum funera cantu proſequi ⁊ cōgre
gatis proximis cadauera ipſa pecudum admixtis carnibus
comedere: qui oſſa capitum ſuorum parentum auro cincta ī
poculorum tradere miniſterium aſſeruntur.

Eſſei Iudei. Nam tria iudeorum dogmata vt ſcribit Ioſeph
extitere phariſei ſaducei ⁊ eſſei. Et hi quidem Eſſei ab vxo
ribus ⁊ vino ⁊ carnibus abſtinuerunt ſemper ⁊ quotidianū
ieiunium verterunt in naturam.

Eſſentia fit ab īfinito eē ⁊ idē ē q̄d eē: qn̄ nominaliter accipit͛ q̄
le ē apō p̄hū. Velle ſuū cuiq; ē Ut. n. velle idē ē q̄d volūtas.
⁊ ſcire ipuꝫ q̄d ſciētia: ⁊ poſſe ipuꝫ q̄d potētia ⁊ viuere ipſuꝫ
q̄d vita. ita eſſe ipſuꝫ ē q̄d eſſentia. Aug. li. xij. ci. dei. ſicut ab
eo q̄d eſt ſapere vocat͛ ſapiētia ſicut ab eo q̄d eſſe vocat͛ eſ-
ſentia nouo quidē nomine quo vſi veteres nō ſūt latini ſer
monis auctores: ſunt iā noſtris tēporibus vſitato: ne deeſſet
etiam linguę noſtrę quod gręci appellāt ουσιαν. hoc enim
verbum e verbo expreſſum eſt: vt diceret eſſentia. hinc eſſen
tiale. quod eſt eſſentię. ⁊ eſſentialitas ſecum eſſentiam.

Eſto futuri tēporis imperatiui. Interdum concedentis aduer-
bium eſt. Virgilius Eſto ęgram nulli quōdā flexeri mariti.

Eſuries. eſuritio. eſurigo. ⁊ fames idē ſunt hoc ē edēdi auiditas

Eſurio is. penul. cor. iui. itum. cupio edere abſolutum eſt. q̄q̄ ⁊
cum accuſatiuo inueniatur. Aug. Et fructum pietatis quem
debuerant: quemq; in eis dominus eſuriebat ferre recuſa-
bant. Amb. Qui verbū in interioribus animę receperūt ali-

mēti cęleſtis ⁊ fōtis vbertate recreati eſurire ⁊ ſitire nō poſſunt hoc eſt famem ⁊ ſitim pati. Quinti. pater filios eſurit.

E ante T

Et cōiunctio: ſed gręca τε p litterarꝝ trāſpoſitionē etiā hoc latini ſuſceperunt modo copulatiua: vt Cicero eloquens fuit ⁊ phus. duplicaturqꝫ īterdū ac cōpletiua eſt in diuerſis rebus vt te admirātur ⁊ ciues ⁊ hoſpites Uir. Multū ille terris iactatus ⁊ alto. Modo cauſalis: vt quorū Iphitus ęuo iā grauior pelias ⁊ vulnere tardus vlyſſi ꝓ etiā. Modo interrogatiua ſeu Expletiua: vt ⁊ quę tanta fuit romā tibi cauſa videndi. Modo indignatiua. vt ⁊ quiſqꝫ numen iunonis adoret: pręterea aut ſupplex iris imponit honorem. Modo confirmatiua. vt ⁊ dubitamus adhuc virtutem extendere fatis. Ponitur interdum pro ideſt. Plau. Annos natus iam ſexaginta ⁊ ſenex. Interdum pro etiam. Quintilianus. Tamen ſi quid aduerſus te ipſe commiſit fit hoſtis ⁊ meus. Uir. Natus ⁊ ipſe dea. Interdum pro quia. Idem. Audieras ⁊ fama fuit. Quintil. hac primum audiat puer haurū verba effingere imitando conabitur: ⁊ natura tenaciſſimi ſum⁹ eorum q̄ mollibus animis percipimus. plerūqꝫ ſententriarum initijs cōpetit. Idē ⁊ finite q̄dē ſūt partes duę quas hęc ꝓfeſſio pollicet. Deſeruit etiā affectui ⁊ q̄ſi interrogādi vim hꝫ. Ci. ⁊ ſūt qui de via appia loquant̄. taceāt de curia. Interdū ponitur pro aduerbio ordi. vt Corpuſqꝫ lauant frigentis ⁊ vngunt. i. deinde vngunt Item pro q̄uis Ci. Defendi legem vocontā magna voce boniſqꝫ lateribus ⁊ videtis annos meos ideſt q̄uis ſi ita ſenex Huius cōpoſita ſunt etſi Tametſi.

Eteni. ſigt̄ qꝛ. et mō primū locum: mō ſcōm obtinet in oratione Ply. Etenī multa de hac magi tradiderūt. quę non ſūt a nobis commemoranda. Sene. Quis etenim inter tot corporis cruciatus fęlicem quemq̄ eſſe poſſe exiſtimant.

Etiā ꝯponit̄ ex et iā. ſigt̄ quoqꝫ. Plau. Te ne ēt id reſciſti miſer: Aliqñ ſigt̄ adhuc. ſiue pterea. Ter. An. Nihil ſuſpicans ēt mali. Idē. in eadem. Nō ſatis me pnoſti ēt q̄lis ſim ſimo Aliqñ hortantis ē. ꝓ Eia. Ser. ſul. Etiam tu ab hiſce rebus aīūꝫ ad cogitationē tuā aduoca. Aliqñ cōfirmātis eſt. ꝓ Ita eſt enī affirmatiua reſpōſio: vt vidiſtis me hodie: reſpōderi dꝫ ēt vel ſic. ply. ad tacitum. Studes inq̄: Rñdit ēt. vbi: Mediolani. Qō pinde valet ac ſi dixeris ſtudeo: ſꝫ cum multa latini dixerint teneo ſolem clarum eſſe. ſ. ab gręco deduci ετι addendo am fit ēt ideo per t ſcribitur.

Etiānūꝫ. ponitur pro quoqꝫ. Ply. Qō eo magis miror ſi etiam num homero prodente ęgyptijs non erat.

Ethalia inſula in liguſtico mari pplonię vrbi oppſita. ab Ethalio q̄ ei pſuit dicta. Quidā hꝰ nomē cū diphthongo ſcribunt.

Etearchus nomen proprium regis oaxis vrbis cretę.

Eteſię venti q̄ certo anni tpe flant. Hos Stra. li. iij. ſubſolanos vocat. i. euros. Hiero. mēſe Auguſto flantib⁹ eteſijs nauēꝫ ſecurus inſcendi. Hi quot annis in vigore ęſtatis perflant. xl. diebus poſt caniculę exortum. Dicti eteſię. i. annui ετος enī annus ετησιας. annuus qō ex oībus vētis hi maxime ſtati ſint. ⁊ ſingulis annis eodem tempore redeant.

Eteocles. cū accētu ī anpe. fuit filius Oepodis thebanorꝝ regis

Etnicus. pe. cor. gētilis ab εθνος quod gentem ſignificat. Hier. contra Ioui. Et ſi ducendę eſſent vxores chriſtianas tantūꝫ accipi iuberet. an ⁊ ethnicas:

Ethnearches: gētis pinceps. Ethnearchia pincipat⁹ vl̄ pfectura.

Ethos. cū ſigt̄ cauſāꝫ producit primā. Quādo ſigt̄ morē corripit vnde Callimachus opus ſuum ethia. i. de cauſis inſcripſit.

Ethicus pe. cor. latine moralis dr̄ ab εθος εθεος αλλα καεθιξω και ιθος ηθεος οθεν πρωτη συλλαβη διχρονα εοιχε και εκικα του αριςοτελους.

Ethologus pe. cor. moris expreſſor qui geſtu ipſo corporis ⁊ ſono vocis: ita exprimit mores hominum: vt geſtus et mores eorūꝫ loqui videatur ab ἔθος mos cōſuetudo ⁊ λογός ratio απο του λεγειν.

Etymno recta interpretatio. Etymolagia latine veriloquium ετυμον verum λογος rōnē ſigt̄. Sed qꝛ veriloquiū vt inqt Boe. Minus in vſu latini ſermonis hr̄. Ci. etymologiam vocat notationem qꝛ notam facit rem de q̄ pdicat̄. Ariſtoteles ſymbolon noīat. alij vim intuiti originationem vocant.

E ante V

Euado is. pe. ꝓ. extra vado effugio. Uir. li. ix. Nr̄as ne euadere demēs ſpaſti te poſſe manus. Idē ꝓ trāſeo ⁊ p quācunqꝫ difficultatē puenio. Euaditqꝫ celer ripā irremeabilis vndę. Plau. in aſi. Demiror q̄d fit ⁊ quo euadit ſuꝫ ī metu. Et euadere eſt Aſcendere: Uir. Euado ad ſūmi faſtigia culminis vñ Itē appere. idē. Ut tādē añ oculos euaſit ⁊ ora parentis item liberare. Sal. At ni Marius ſigna inferre atqꝫ euadere oppido properauiſſet profecto cuncti aut magna pars fidem mutauiſſet. item fieri. Tere. An. verebar ne non putaremus potuiſſe improbum euadere.

Eualuo. as. extra valuas excutio e valuis eijcio. ply. li. xviij. Et ipa autem que eualuantur variam piſturarꝝ rōnem habent.

Eualeo. es. pe. cor. a quo eualeſco. valde validus fio. Ply. li. xv. Quę poſtq̄ eualuit flaceſcēte primicia marſico bello lāguida auctoritas patrum facta eſt ac paulatim in ſterilitatem emarcuit maieſtas.

Euani interiectio. ē exclamantis. vox laudantiū bacchū. ⁊ interptatur bone puer. Poteſt tñ declinari. ſm Priſ. Euan. tis. Uirg. lib. vj. Euantis orgya circum.

Euadne. p. d. añ. n. Martis filia ex thebe vxore Aſopi: fuitqꝫ cōiunx Capanei que illum īcredibili amore dilexit: ita cū audiſſet illum apud thebas cecidiſſe fere in mortis ſtuporem diriguit. Deinde celebraretur funus ſe in rogum proiecit.

Eugnetus: nomē regis lacedemoniorum qui ad cuſtodiendum introitum theſſalię cōtra xerxē vna cum Themiſtocle athenienſium duce a gręcis conſtitutus fuit.

Euāder ꝓprium nomē Carmētis filij interpretat̄ bonus Uir. Hic dimiſſa arcadia ad Italiam venit: ⁊ hoſtia tybridis intrans: atqꝫ pulſis aboriginibus in palatino monte conſedit. vbi oppidum pallanteum fundauit.

Euaneo. es. pe. ꝓ. a quo euaneſco: qō ē vanus fio ſeu in nihilū redigor. Lact. li. vij. Non eſt animę vitium ſi vſus euanuit.

Euanidus ſine fructu. Col. li. iij. Nam quę in ꝓceritatem extenduntur euanide fiunt: parumqꝫ fructus ferunt.

Euāgeliū: latīe bona nūciatio. Athanaſius in homelia λεγετι δαν αγιγελιον αξιως οτι αυ και αγιελλω οθεν και αγελος ωνομασθη οτι του ανθρωπωυ σωτηρια επαγιελλετι πασιν ου του θεου: Quar̄ āt ſit bona nunciatio. Euſe. li. de ꝑpatione ſic oñdit. Euangelium dicimus ꝙ ęternorꝝ atqꝫ incorruptibiliū bonorꝝ certe ſuprema ⁊ maxima ſunt: ⁊ ex antiquiſſimis pdicta tpibus. nuper vero ſplēdore ſui orbē illuſtrātia cūctis hoīb⁹ annūciat qō nō cęcas caducaſqꝫ hui⁹ ſcl'i diuitias: nec breuem hāc calamitoſamqꝫ vitā: nec inſtabilia corpis cōmōda ſed aīarꝝ que intellectualis ſubſtantie ſunt: a q̄bus ēt corporꝝ bona q̄ſi vmbrāꝫ cōſequētia depēdent: ſūmā ꝓpriāqꝫ nobis affert fęlicitatem

Euapelos. pe. pro. ſtolidos ⁊ amentes dictos refert Photion gramaticus.

Euax: interiectio exultātis Plau. euax iurgio vxorē tandē abegi: fuit ēt nomē regis indię. q̄ de virtutibus gēmarꝝ ſcripſit ad Neronē. quē hꝫ tēpeſtate nr̄a Petrus bonus aduogari⁹ ciuis ferrarienſis aſtronomus in oī ſęculo admirandus.

Euboea. nomē inſule ⁊ ciuitatis in ea ſitę. Hinc euboicum mare quod duplex eſſe dr̄. Aliud in ęgeo. aliud in campano ſeu thuſco. Quod in ęgeo euboe adiacet inſule: a qua denominatum eſt. Quod autem in thuſco Cumarꝝ baiarūqꝫ alluit orāꝫ ab euboicis aduenis ⁊ cumarum cōditoribus nuncupatum.

Eubulus. pe. cor. nomen hiſtorici. qui hiſtoriam Mitrę multis voluminibus explicauit.

Eucharistia. latine bona gr̄a. ex εὐ ⁊ χαρις gratia gratitudo et gratiarū actio. Euchariſteo gratias ago. Euchariſticon liber in quo gratię redduntur.

Euchion. nomē bacchi. deductum ab. ευχ quod votum ⁊ pceꝫ indicat. quaſi dignus ſit voto.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN